

Termin	Sommer 2024
Institution	VUC Lyngby
Uddannelse	HF2
Fag og niveau	Naturfag
Lærer(e)	Kim Pierri, Christian Olesen
Hold	23y

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb i faget

Forløb 1	Tværfagligt forløb: Vand
Forløb 2	Tværfagligt forløb: Klima
Forløb 3	Tværfagligt forløb: Sundhed
Forløb 4	Særfagligt forløb bio: Genetik
Forløb 5	Særfagligt forløb Geo: Pladetektonik

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb

Forløb 1	Vand
Forløbets indhold og fokus	<p>Biologi: Der har været fokus på opbygningen af et økosystem og fotosyntese og respiration. Der har også været fokus på nedbrydningen i naturen samt forurening af vand</p> <p>Kemi: Der har været fokus på opbygningen af atomet og periodesystemet. Der har også været fokus på kemiske bindinger samt molekylers polaritet og saltets opbygning og opløsning</p> <p>Geografi: Der har været fokus på grundvandet og forurening af denne, samt landskabsformer fra istiden</p>
Faglige mål	<p>Anvende biologisk viden og fagudtryk til beskrivelse af problemstillinger i faget</p> <p>Anvende naturvidenskabeligt fagsprog i biologi – herunder symbolsprog</p> <p>Udføre eksperimentelt arbejde under hensyntagen til almindelig laboratoriesikkerhed og omgås kemikalier på forsvarlig måde i hverdagen</p> <p>Identificere og diskutere fejlkilder ved vurdering af resultater fra eksperimentelt arbejde</p> <p>Udtrykke sig med faglig præcision om biologiske emner såvel mundtligt som skriftligt</p> <p>Analysere figurer og data og sætte dem i relation til relevante forklaringsmodeller</p>
Kernestof	<p>Biologi: Økosystemer, fotosyntese, respiration, nedbrydning, forurening af sø og vandløb</p> <p>Kemi: Atomers opbygning, periodesystemet, kemiske bindinger, polaritet, salte og ioner</p> <p>Geografi: vandressourcer, Jordens og landskabernes processer naturskabte stofkredsløb og energistrømme naturbetingede ressourcer, produktion, teknologi og bæredygtighed</p>
Anvendt materiale.	<p>Biologi: Lærebog: Biologi i Udvikling <i>Kernestof:</i> 215-216, 222-224: Økosystem, fotosyntese</p>

217-221: Fødenet, fødepyraminde, nedbrydning
240-241, 245-250: Forurening af vandløb og sø

Supplerende stof (andet)

Bilag (oprensning af sø)

Ekskursion til Bagsværd sø, Furesø og Buresø

Forsøg: Fotosyntese hos vandpest

Forsøg: Celler i mikroskopet

Forsøg: Makroindeks

Antal sider i alt biologi: 31

Samlet undervisningstid biologi: 20 timer

Kemi:

Lærebog: ISIS KEMI C (I) Systime

Kernestof:

10-19: atomer, grundstoffer periode system, Skal-opfyldning

24-25: hovedgrupper

28-31: Edelgasregel og elektronparbinding

32-33, 34-35: Elektronegativitet, dipoler, molekylers form

82-91: Ioner, ionforbindelser, iongitre

Supplerende stof (andet):

Ekskursion til Bagsværd sø, Furesø og Buresø

Forsøg: Will it mix - Blandbarhed

Antal sider i alt kemi: 33

Samlet undervisningstid kemi: 20 timer

Geografi:

Vandets kredsløb, bæredygtighed og Økologisk produktion <https://naturgeografiportalen.systeme.dk/?id=351#c872>

Vandforurening <https://naturgeografiportalen.systeme.dk/?id=357> og <https://naturgeografiportalen.systeme.dk/?id=355>

Vandbalanceligningen og nedsivning <https://naturgeografiportalen.systeme.dk/?id=353> og <https://naturgeografiportalen.systeme.dk/?id=354>

Istider: <https://naturgeografiportalen.systeme.dk/?id=305> og Istiden i Danmark: <https://naturgeografiportalen.systeme.dk/?id=306>

Landskabstyper fra istiden: <https://naturgeografiportalen.systeme.dk/?id=307>

Isostasi og eustasi <https://naturgeografiportalen.systeme.dk/?id=308>

	<p>Danmarks jordbund: https://naturegeografiportalen.systime.dk/?id=310 Jordbundens opbygning: https://naturegeografiportalen.systime.dk/?id=311 Jordbundstyper i Danmark: https://naturegeografiportalen.systime.dk/?id=312</p> <p>Dokumentarer og videoklip: Forureningens historie (4) - Vandet er giftigt (DR2, 2003) Grundvand: https://youtu.be/l_Y_uyDmiqY Forurening i dit grundvand: https://youtu.be/INgp2h1pbGc Danmarks og Istiderne: https://youtu.be/LhMWmo1Y8CI Årets gang i økologien: https://youtu.be/UFx_zl273Qk Danmark og istiderne https://www.youtube.com/watch?v=LhMWmo1Y8CI Randmoræne https://www.youtube.com/watch?v=Dz7qFXnc7RI Tunneldal https://www.youtube.com/watch?v=tWHT5Sy-IPI Tunnelåse https://www.youtube.com/watch?v=-TXjPjcup40 Smeltevandeslette https://www.youtube.com/watch?time_continue=1&v=g8D_8Oubzy4 Dødis https://www.youtube.com/watch?time_continue=3&v=7qcWqwzXyo4 Ledeblokke https://www.youtube.com/watch?time_continue=1&v=aF1AZb-Hfn4 Det Danske Istidslandskab - Bundmorænen: https://www.youtube.com/watch?v=-gFFHFsx8XU</p> <p>På baggrund af undervisningsforløbet skal eleverne opnå en viden om og kunne forklare:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bæredygtighed og økologi • Vandets kredsløb • Grundvand og dets dannelse • Punkt og fladeforurening • Pesticid og nitrat forurening • Økologisk og konventionel produktion • Istider og jordbund • Kvælstof kredsløbet • Permeabilitet og Porøsitet <p>Øvelse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Landskabsanalyse omkring Buresø med hensyn til forureningskilder • Nedsivningsøvelsen • <p>Samlet undervisningstid kemi: 20 timer</p>
Arbejdsfor- mer	Opgaveløsning, laboratorieundersøgelser, forsøgsrapporter

Forløb 2	Klima
Forløbets indhold og fokus	<p>Biologi: Der har været fokus på cellers opbygning og funktion samt gæringsprocesser og produktion af bioethanol</p> <p>Kemi: Der har været fokus på reaktionskemaet og afstemning. Der har også været fokus på mængdeberegning og koncentration</p> <p>Geografi: Der har været fokus på klimaer og konsekvenser af klimaændringer</p>
Faglige mål	<p>Anvende biologisk viden og fagudtryk til beskrivelse af problemstillinger i faget</p> <p>Anvende naturvidenskabeligt fagsprog i biologi – herunder symbolsprog</p> <p>Udføre eksperimentelt arbejde under hensyntagen til almindelig laboratoriesikkerhed og omgås kemikalier på forsvarlig måde i hverdagen</p> <p>Identificere og diskutere fejlkilder ved vurdering af resultater fra eksperimentelt arbejde</p> <p>Udtrykke sig med faglig præcision om biologiske emner såvel mundtligt som skriftligt</p> <p>Analysere figurer og data og sætte dem i relation til relevante forklaringsmodeller</p>
Kernestof	<p>Biologi: Celler og celleorganeller, bioethanol, gæring</p> <p>Kemi: Reaktionsskemaet, afstemning, stofmængde, beregningsskemaet, koncentration</p> <p>Geografi: klima, klimaændringer natur- og menneskeskabte stofkredsløb og energi-strømme, naturbetingede ressourcer, produktion, teknologi og bæredygtighed</p>
Anvendt materiale.	<p>Biologi: Lærebog: Biologi i Udvikling <i>Kernestof:</i> 9, 14-18, 21-22: Cellens opbygning</p> <p><i>Supplerende stof (andet)</i> Artikel (Fra halm til alkohol)</p> <p>Forsøg: Bagegærs aktivitet</p>

Antal sider i alt biologi: 17

Samlet undervisningstid biologi: 13 timer

Kemi:

Lærebog: ISIS KEMI C (I) Systime

Kernestof:

20-21, 24-25: Afstemning af reaktionsskema

62-63, 64-65: Stofmængde, $m = nM$, beregningskemaet

66-67, 92-93: mængder og stofmængdekonzentration

Supplerende stof (andet):

Bilag (redox kemi)(HF klasser)

Formelsamling

Forsøg: Destillation af alkohol

Forsøg: Stof X (kemisk hævemiddel)

Forsøg: Magnesiums molarmasse

Forsøg: Spaltning af hydrogenperoxid

Antal sider i alt kemi: 20

Samlet undervisningstid kemi: 20 timer

Geografi:

Atmosfæren: <https://naturgeografiportalen.systime.dk/?id=325> og <https://naturgeografiportalen.systime.dk/?id=326>

Strålingsbalance og Albedo <https://naturgeografiportalen.systime.dk/?id=332>, <https://naturgeografiportalen.systime.dk/?id=333> og <https://naturgeografiportalen.systime.dk/?id=336>

Udviklingen af den globale temperatur og drivhus effekten <https://naturgeografiportalen.systime.dk/?id=338> og <https://naturgeografiportalen.systime.dk/?id=33>

Kulstofkredsløbet og tilbagkoplingsmekanismer: <https://naturgeografiportalen.systime.dk/?id=716>, <https://naturgeografiportalen.systime.dk/?id=717> og <https://naturgeografiportalen.systime.dk/?id=720> Konsekvenserne af klimaforandringerne: <https://naturgeografiportalen.systime.dk/?id=721>, <https://naturgeografiportalen.systime.dk/?id=722> og <https://naturgeografiportalen.systime.dk/?id=723>

Klimaforandringerne i Danmark og forsøg <https://naturgeografiportalen.systime.dk/?id=724>, og <https://videnskab.dk/kultur-samfund/isforskere-foer-cop26-havstigninger-kan-bremses-hvis-vi-handler-nu/>

Hydrotermfigurer, Klimazoner og plantebælger: <https://naturgeografiportalen.systime.dk/?id=350> og udleveret pdf om tolkning af Hydrotermfigurer. Lå tidligere her: https://hval.dk/web/bruger/poul0134/klima/hydrotermfigurer/analyse_af_hydrotermfigur/

Dokumentarer og klip:

	<p>Klodens Kræfter - Atmosfæren VidenOm: De 3 ispoler del 2 Sådan er olie og gas blevet dannet: https://youtu.be/IKzPTAc9gno Sådan er kul blevet dannet: https://youtu.be/DPrWYcCW2yo</p> <p>På baggrund af undervisningsforløbet skal du opnå en viden om og kunne forklare:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atmosfæren • Hydroterm figurer • Drivhuseffekten • Jordens energibalance • Kulstofkredsløbet • Grønlandspumpen • Energiresurser • Havstigninger i forbindelse med global opvarmning • Tilbagekoplingsmekanismer • CO₂ neutralitet <p>Øvelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tolkning af Hydroterm figurer • Grønlandspumpen • 400.000 temperatur og CO₂ i atmosfæren • Havstigninger i forbindelse med global opvarmning • Konvektionskammer <p>Samlet undervisningstid geografi: 20 timer</p>
Arbejdsformer	Opgaveløsning, laboratorieundersøgelser, forsøgsrapporter

Forløb 3	Sundhed
Forløbets indhold og fokus	<p>Biologi: Der har været fokus på næringsstoffer og energi i maden samt fordøjelse og enzymer. Der har også været fokus på vejrtrækningssystemet og blodkredsløbet</p> <p>Kemi: Der har været fokus på carbonhydrider, alkaner/alkener, navngivning samt forbrænding af carbonhydrider. Der har også været fokus på alkoholer og carboxylsyre samt syre og base.</p> <p>Geografi: Der har været fokus på Demografisk transition og befolkningspyramider</p>
Faglige mål	<p>Anvende biologisk viden og fagudtryk til beskrivelse af problemstillinger i faget</p> <p>Anvende naturvidenskabeligt fagsprog i biologi – herunder symbolsprog</p> <p>Udføre eksperimentelt arbejde under hensyntagen til almindelig laboratoriesikkerhed og omgås kemikalier på forsvarlig måde i hverdagen</p>

	<p>Identificere og diskutere fejlkilder ved vurdering af resultater fra eksperimentelt arbejde</p> <p>Udtrykke sig med faglig præcision om biologiske emner såvel mundtligt som skriftligt</p> <p>Analysere figurer og data og sætte dem i relation til relevante forklaringsmodeller</p>
Kernestof	<p>Biologi: Næringsstoffer, energi, fordøjelse, enzymer, vejrtrækningssystemet, blodkredsløbet</p> <p>Kemi: Carbonhydrider, alkaner/alkener, navngivning, forbrænding af carbonhydrider, alkoholer, carboxylsyre, syre og base</p> <p>Geografi: befolkningsforhold, byudvikling og erhverv i en globaliseret verden.</p>
Anvendt materiale.	<p>Biologi: Lærebog: Biologi i Udvikling <i>Kernestof:</i> 28-32: Kroppens organsystemer 55-57, 87-91: Energi i mad, overvægt, fedtprocent 57-70: Næringsstoffer 72-76, 78: Fordøjelse, mikrobiota 19-21: Enzymer 92-95: Lunger 96-104: Hjerte, blodkredsløb</p> <p><i>Supplerende stof (andet)</i> Bilag (Rygning og lunger)</p> <p>Forsøg: Undersøgelse af blodtryk Forsøg: Amylaseforsøg Forsøg: Påvisning af stivelse</p> <p>Antal sider i alt biologi: 63</p> <p>Samlet undervisningstid biologi: 19 timer</p> <p>Kemi: Lærebog: ISIS KEMI C (I) Systime <i>Kernestof:</i> 40-47, 50-51: Carbonhydrider, alkaner/alkener, navngivning 160, 162-163, 166-167: Forbrænding af carbonhydrider, alkoholer, carboxylsyre 106-111: Syre og base</p>

Supplerende stof (andet):

172-173: Fedtstoffer

Forsøg: Fedtstofindholdet chips

Forsøg: Bestemme pH med rødkålsindikator

Forsøg: Syre-base-titrering (v2)

Antal sider i alt kemi: 30

Samlet undervisningstid kemi: 35 timer

Geografi:

Erhvervsudvikling og hovederhverv <https://naturegeografiportalen.systime.dk/?id=374>

Global befolkningstilvækst og Befolkningsbalanceligningen <https://naturegeografiportalen.systime.dk/?id=365> og <https://naturegeografiportalen.systime.dk/?id=366>

Den demografiske transitionsmodel <https://naturegeografiportalen.systime.dk/?id=764> og <https://naturegeografiportalen.systime.dk/?id=765>

Befolkningspyramider <https://naturegeografiportalen.systime.dk/?id=766>

Ulande og Sundhed "Ulandsmedicin" i Den Store Danske <https://denstoredanske.lex.dk/ulandsmedicin>

Ilande og Sundhed: Alverdens Geografi s. Alverdens Geografi s. 92-96 (udleveret som pdf)

På baggrund af undervisningsforløbet skal du opnå en viden om og kunne forklare:

- Befolkningspyramider (konstruere, læse og tolke)
- Fødselshyppighed, dødelighed og befolkningsvækst
- Den demografiske transitionsmodel (Blacker)
- Danmarks befolkningsudvikling de sidste 250 år
- Sundhed
- Eksogene og endogene sygdomme
- Primære, sekundære og tertiære erhverv
- Fourastiés udviklingstaser

TV-Dokumentar:

Videnom: Befolkningstallet falder (sendt 25/9 - 09)

Ted foredrag af Hans Rosling: Global population growth, box by box

http://www.ted.com/talks/hans_rosling_on_global_population_growth#t-28519

Ted foredrag: Hans Rosling viser den bedste statistik du nogensinde har set

https://www.ted.com/talks/hans_rosling_shows_the_best_stats_you_ve_ever_seen?language=da

Øvelser:

- Demografisk Transition og befolkningspyramider med udgangspunkt i hjemmesiden <http://populationpyramid.net/>
- Tolkning af Demografisk Transition - Danmark

Samlet undervisningstid Geografi: 35 timer

Arbejdsfor- mer	Opgaveløsning, laboratorieundersøgelser, forsøgsrapporter
----------------------------------	---

Forløb 4	Særfagligt forløb biologi: Genetik
Forløbets indhold og fokus	Biologi: Der har været fokus på kromosomer og nedarvning samt stamtavler. Der har også været fokus på opbygningen af DNA samt mutationer og evolution.
Faglige mål	Anvende biologisk viden og fagudtryk til beskrivelse af problemstillinger i faget Anvende naturvidenskabeligt fagsprog i biologi – herunder symbolsprog Udføre eksperimentelt arbejde under hensyntagen til almindelig laboratoriesikkerhed og omgås kemikalier på forsvarlig måde i hverdagen Identificere og diskutere fejlkilder ved vurdering af resultater fra eksperimentelt arbejde Udtrykke sig med faglig præcision om biologiske emner såvel mundtligt som skriftligt Analysere figurer og data og sætte dem i relation til relevante forklaringsmodeller
Kernestof	Biologi: Kromosomer, nedarvning, stamtavler, DNA, mutationer, evolution
Anvendt materiale.	Biologi: Lærebog: Biologi i Udvikling <i>Kernestof:</i> 117, 126, 131-133, 137-139: Kromosomer, nedarvning 134-135, 139-142: Blodtyper, stamtavle 118-119, 124: DNA, replikation 122-123, 126-130, 144 (<i>ikke</i> PCR), 148-149, 184, 186: Mutationer, genetiske kode 195-206: Evolution Forsøg: Blodtypebestemmelse Forsøg: Isoler DNA fra løg <i>Supplerende stof (andet)</i> Bilag (gensplejsning)

	<p>Antal sider i alt biologi: 56</p> <p>Samlet undervisningstid biologi: 23 timer</p>
Arbejdsformer	<p>[Angiv de væsentligste arbejdsformer, der er anvendt i forløbet, fx klasseundervisning, virtuelle arbejdsformer, projektarbejdsform, anvendelse af fagprogrammer, skriftligt arbejde, eksperimentelt arbejde.]</p> <p>Opgaveløsning, laboratorieundersøgelser, forsøgsrapporter</p>